

Onderzoek en uitwerking maatregelen ter verbetering verkeersveiligheid kruispunt N317 (Slingerparallel) – Oude IJsselweg

Aanleiding

In het kader van de in 2024 geplande trajectaanpak van de provinciale weg N317 tussen Doetinchem en Dinxperlo is in 2020 gestart met de trajectverkenning voor deze weg. In deze in de zomer van 2022 afgeronde verkenning is geconcludeerd dat grootschalige infrastructurele aanpassingen op het kruispunt van de N317 met de Oude IJsselweg vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid niet nodig zijn. Deze conclusie is getrokken op basis van de ongevalscijfers 2015-2017. Deze laten zien dat het vooral ongevallen betreft tussen motorvoertuigen, mogelijk als gevolg van onachtzaamheid bij het linksafslaan vanaf de N317 richting Oude IJsselweg, risicovol rijgedrag bij het vanuit de Oude IJsselweg oprijden van de N317 en/of het verkeerd inschatten van het verkeer op de N317 daarbij.

In oktober 2021 heeft er zich op het kruispunt een ongeval voorgedaan waarbij een fietser die de N317 wilde oversteken dodelijk is verongelukt. Vanuit de omgeving van het kruispunt is richting gemeente Oude IJsselstreek en provincie Gelderland actie gevoerd om snel tot aanpassing van het kruispunt te komen om de veiligheid van overstekend fietsverkeer te waarborgen en nieuwe ernstige ongevallen te voorkomen. Hierover zijn ook Statenvragen gesteld (PS 2021-687).

Na afronding van de trajectverkenning N317 tussen Doetinchem en Dinxperlo (voorjaar 2021) is besloten om aanvullend daarop de verkeersveiligheid op het kruispunt met de Oude IJsselweg opnieuw en uitgebreider te onderzoeken.

De opzet van dit onderzoek is door de provincie verwoord in een stapsgewijs proces met de gemeente Oude IJsselstreek en participatie (informereren en raadplegen) met de Werkgroep verkeersveiligheid Etten. In deze werkgroep zijn Dorpsbelangen Etten, Terborgs Belang en ook de omwonenden van het kruispunt vertegenwoordigd.

Het gevolgde uitwerkingsproces

Medio 2022 is gestart met het in beeld brengen van de verkeerssituatie en de kruispuntstromen op en van en naar het kruispunt. Parallel hieraan is een nadere analyse van de ongevallen die tot 2022 hebben plaatsgevonden op en in de omgeving van het kruispunt. Tenslotte zijn de effecten van de komst van het nieuwe Slingeland ziekenhuis, het zorgcentrum van Zozijn langs de Oude IJsselweg en ook de verbetering van de fietsroutes tussen Ulft en Doetinchem op de verkeerssituatie ter hoogte van het kruispunt beoordeeld.

Als tweede stap zijn oplossingsrichtingen en mogelijke verbetermaatregelen op basis van de uitgevoerde analyse van de verkeerssituatie op het kruispunt geïnventariseerd. Voor de korte en (middel)lange termijn. Waarbij gekeken is naar maatregelen op het kruispunt, maar ook naar maatregelen in het gebied aan weerszijden van het kruispunt en de Slingerparallel (N317). Naast infrastructurele maatregelen is er ook aandacht voor maatregelen gericht op het verbeteren van het gedrag van de weggebruiker op en in de omgeving van het kruispunt.

In een derde stap zijn de geïnventariseerde maatregelen globaal beoordeeld op hun effect op de verkeersveiligheid van het kruispunt en haalbaarheid van realisatie. Om te komen tot een gezamenlijk pakket aan voorkeursmaatregelen die we gezamenlijk in de komende jaren kunnen uitvoeren.

Met deze drie inmiddels uitgewerkte stappen sluiten we de pré-verkenningsfase af en starten we de uitwerkingsfase van de voorkeursmaatregelen. Deze werken we civieltechnisch verder uit in een voorlopig ontwerp en een kostenraming. Die de basis vormt voor het maken van afspraken over de financiering, planning en realisatie van het totale maatregelenpakket ter verbetering van de verkeersveiligheid op het kruispunt N317 – Oude IJsselweg én in het gebied aan weerszijden van de Slingerparallel.

Stand van zaken uitwerkingsproces

1. De trajectverkenning N317 (Doetinchem-Dinxperlo) is in het **voorjaar 2022** afgerond. In de definitieve rapportage van 8 juli 2022 zijn maatregelen voorgesteld om de fietsstructuur van en naar de oversteekvoorziening (middengeleider) N317 te verduidelijken en directer te maken. Om te voorkomen dat fietsers via het kruisingsvlak voor gemotoriseerd verkeer de N317 oversteken in plaats van via de oversteekvoorziening. Het budget voor de uitvoering van deze maatregelen is door GS beschikbaar gesteld.
 2. Na afronding van de trajectverkenning is door gemeente en provincie definitief besloten om aanvullend daarop de verkeersveiligheid op het kruispunt met de Oude IJsselweg opnieuw te onderzoeken. Volgens het daartoe afgesproken uitwerkingsproces dat op **6 juli 2022** aan de naar aanleiding van het dodelijke ongeval opgerichte Werkgroep verkeersveiligheid Etten toegelicht.
Ook is toegelicht dat de provincie trekker is van het uitwerkingsproces en hiervoor lopende het proces een projectgroep zal samenstellen met gemeenten, politie, fietsersbond en Cumela. Daarnaast is er behoefte aan een klankbordgroep met vertegenwoordigers vanuit omwonenden, Dorpsbelangen Etten en Terborgs Belang. De aanwezigen van de werkgroep geven aan dat zij deze klankbordgroep kunnen zijn en ook de terugkoppeling naar de achterban kunnen verzorgen.
Vervolgens vindt er een 1ste uitwisseling van gedachten en ideeën plaats over de onveiligheid op het kruispunt. De werkgroep geeft aan dat er veel te hard wordt gereden op de N317, dat het kruispunt als het ware uitnodigt tot het maken van fouten bij het oversteken (o.a. gebruik kruisingsvlak i.p.v. oversteekplaats). Sluipverkeer vanuit de Oude IJsselweg richting Etten veroorzaakt onveiligheid bij het rechtsafslaan naar de N317 en belemmert het uitzicht van overstekende fietsers op het verkeer op de N317 vanaf Doetinchem.
Afgesproken wordt dat de informatie van de werkgroep wordt opgenomen in de analyse van de verkeerssituatie op het kruispunt. Deze analyse zal in september 2022 aan de werkgroep worden toegestuurd.
- NB: zie verslag van startoverleg met de werkgroep op 6 juli 2022.
3. Op **2 september 2022** stuurt Dennis Roes namens de werkgroep een mail aan Peter Kettelarij en Monique Ellerman. Waarin de werkgroep haar teleurstelling uitspreekt over het niet nakomen van de in het overleg van 6 juli gemaakte afspraken. Men verwacht een plan van aanpak gericht op de concrete uitvoering van maatregelen die de veiligheid op het kruispunt verbeteren. Deze mail wordt door Peter Kettelarij op **9 september** beantwoord op basis van het verslag van het overleg met de werkgroep op 6 juli 2022. De noodzaak van een zorgvuldigheid boven snelheid in het proces is daarbij nogmaals benadrukt. We werken de processtappen zoals toegelicht in de juiste volgorde af om de gewenste verkeersveiligheidsmaatregelen te bepalen en verder voor te bereiden en uit te voeren.
 4. In september 2022 is de eerste stap in het proces afgerond. Op **3 oktober** is het document met de beschrijving van het proces, gegevens over de verkeersintensiteiten, kruispuntstromen, snelheid en ongevallen én een opsomming van toekomstige ontwikkelingen in de omgeving van het kruispunt gemaild aan Dennis Roes en Els Bakker van de Werkgroep verkeersveiligheid Etten. Ter voorbereiding op een nog te plannen overleg om de uitwerking van de eerste stappen in het proces met de werkgroep te bespreken.
 5. Op **1 oktober 2022** stuurt Dennis Roes namens de werkgroep een mail aan wethouder Ria Ankersmit en gedeputeerde Helga Witjes waarin aangegeven wordt dat concrete actie van gemeente en provincie om de veiligheid op het kruispunt te verbeteren uitblijven. Er is begrip voor het feit dat structurele maatregelen tijd vragen, maar de werkgroep is teleurgesteld in het feit dat snel uitvoerbare maatregelen uitblijven. Daarbij is aangegeven dat het toegezegde plan van aanpak voor deze maatregelen niet is geleverd.
Op **17 oktober** is deze mail door de wethouder en gedeputeerde beantwoord. Daarin is aangegeven dat het stapsgewijze plan van aanpak om te komen tot maatregelen meerdere malen met de werkgroep is besproken. Vervolgens is kort de stand van zaken beschreven. Beide bestuurders hebben aangegeven dat we in overleg met de werkgroep op basis

daarvan tot een gezamenlijk beeld kunnen komen van wat er mis gaat of beter kan op het kruispunt om ongevallen te voorkomen. Daarna kunnen we het gesprek starten over de gewenste oplossingen, zowel voor de korte als de langere termijn.

6. Op **27 oktober 2022** is aan de hand van het eerder toegestuurde document met objectieve verkeersgegevens met de Werkgroep verkeersveiligheid Etten gesproken over de analyse die gemeente en provincie van de verkeerssituatie op het kruispunt hebben gemaakt. Deze analyse geeft aan wat er mis gaat op het kruispunt en leidt tot onveilige situaties. Op basis hiervan kunnen we de juiste en effectieve maatregelen bepalen. In het overleg geven de aanwezigen vanuit de werkgroep een eerste reactie op de toelichting. Er worden voorstellen gedaan voor een aantal korte termijn maatregelen; snelheidscamera's, een bord bij de oversteek om automobilisten te waarschuwen dat er fietsers oversteken en markering om te voorkomen dat auto's vanuit de Oude IJsselweg zich naast elkaar opstellen. Voor de langere termijn denkt de werkgroep aan het plaatsen van verkeerslichten, een rotonde én vooral de aanleg van een fietstunnel. Er worden een aantal afspraken gemaakt; provincie plaats zo snel mogelijk borden om het verkeer op de N317 te attenderen op de fietsoversteek, we onderzoeken de mogelijkheden om de bochtstraal van de Oude IJsselweg naar de N317 bij de fietsoversteek krappert te maken, de komende maanden beoordelen we de verschillende alternatieven aan verdere maatregelen om tot een goede oplossing van de in beeld gebrachte problematiek te komen. Hierover wordt de werkgroep nader geïnformeerd. Tenslotte wordt afgesproken dat er een klankbordgroep wordt geformeerd vanuit de werkgroep en andere stakeholders als fietsersbond, VVN, rijsschoolhouders om de participatie bij de verdere uitwerking van de gewenste structurele oplossingen op langere termijn.

NB: zie verslag van overleg met de werkgroep op 27 oktober 2022.

7. Op **11 november 2022** is door de werkgroep (mail: Dennis Roes) gereageerd op de documenten met objectieve verkeersgegevens en de analyse van de verkeerssituatie op het kruispunt N317-Oude IJsselweg. Deze 2 documenten vormen samen de preverkenning naar de op te lossen problematiek en de mogelijke oplossingsrichtingen daarbij. De preverkenning en de reactie van de werkgroep daarop vormt de basis voor het vaststellen van een beperkt aantal voorkeursmaatregelen (korte en lange termijn) waarover met de werkgroep begin 2023 wordt gesproken.

NB: zie documenten preverkenning; "Objectieve verkeerscijfers (14 september 2022)" en "Analyse verkeerssituatie (20 oktober 2022)". En de reactie van de Werkgroep verkeersveiligheid Etten van 11 november 2022 hierop.

8. Op **16 februari 2022** is met de Werkgroep verkeersveiligheid Etten gesproken over de te overwegen oplossingsrichtingen en daarbij behorende verbeteringsmaatregelen om de veiligheid op het kruispunt N317-Oude IJsselweg te verbeteren. Op basis van de bevindingen uit de analyse van de huidige verkeerssituatie die nog een keer door Peter Kettelarij zijn toegelicht. De provincie en gemeente zijn van mening dat de verder uit te werken oplossingsrichting gericht moet zijn op het overzichtelijker maken van de verkeersafwikkeling op het kruispunt en het verbeteren van de veiligheid van de fietsoversteekplaats. Deze oplossingsrichting richt zich op het verbeteren van de veiligheid voor alle verkeer op het kruispunt en is kansrijk en haalbaar om de komende jaren te realiseren. Oplossingsrichtingen gericht op ingrijpende en grootschalige wijzigingen van de huidige kruispuntvorm (verkeerslichten – rotonde) zijn naar de mening van provincie en gemeente minder passend bij de op te lossen problematiek en niet op korte/middellange termijn te realiseren. De werkgroep geeft aan dat voor hen op dit moment de aanleg van een fietsbrug of fietstunnel de meest gewenste oplossing blijft en vraagt om deze verder uit te werken om deze oplossingen alsnog goed te kunnen afwegen.

NB: zie verslag en bijbehorende gespreksnotitie van overleg met de werkgroep op 16 februari 2023. Dit verslag en gespreksnotitie zijn pas op **2 mei 2023** aan de werkgroep verzonden.

9. Na afronding van de preverkenning en vaststelling van de uit te werken oplossingsrichting om de verkeersveiligheid op het kruispunt Slingerparallel (N317)-Oude IJsselweg te verbeteren is door gemeente en provincie besloten de daarbij behorende

maatregelen verder te verkennen. Enerzijds zijn deze maatregelen gericht op het compacter en veiliger maken van het kruispunt en anderzijds op het verminderen van de verkeersstromen die de afslaande bewegingen maken vanuit de richting Ulft/Etten naar Doetinchem via de Oude IJsselweg (west) en/of vanuit de richting A18/Doetinchem naar Etten via de parallelweg langs de N317 (Oude IJsselweg oost). Afgesproken is dat de provincie de kruispuntmaatregelen verder uitwerkt en dat de gemeente het voortouw neemt in de uitwerking van de maatregelen in het gebied aan weerszijden van de N317, gericht op het verminderen van het afslaande verkeer tussen de Slingerparallel en de Oude IJsselweg en/of parallelweg N317.

10. In de Gelderlander van **19 mei 2023** is een artikel opgenomen over het uitblijven van concrete acties van provincie en gemeente om de veiligheid op het kruispunt te verbeteren en het gebrek aan communicatie met de omwonenden en de werkgroep verkeersveiligheid Etten over de (snel) te treffen maatregelen.

NB: zie krantenartikel Gelderlander 19 mei 2023 met de kop “Overheden doen niets aan gevaarlijke N317”.

11. Naar aanleiding van het krantenartikel van 19 mei heeft er op initiatief van de wethouder op **31 mei 2023** een overleg plaatsgevonden met de Werkgroep verkeersveiligheid Etten. Daarbij is uitgesproken dat we het jammer vinden dat de werkgroep de Gelderlander heeft opgezocht en voorgesteld om ons te blijven focussen op het gezamenlijke doel; het veiliger maken van het kruispunt. De werkgroep geeft aan zich niet serieus genomen te voelen als klankbordgroep. Het verslag van het overleg is veel te laat verstuurd waardoor dit gevoel is versterkt. Als klankbordgroep wil men op de hoogte gehouden worden van de voortgang in het proces, ook tussentijds. Om de achterban hierover goed te kunnen informeren. Tot nu toe is er niets zichtbaars gedaan. Om dit gevoel bij de werkgroep weg te nemen is de stand van zaken rondom de uitwerking van de gekozen oplossingsrichting nader toegelicht. De aanpak bestaat uit 2 sporen: enerzijds uit het compacter maken van het kruispunt en veiliger maken van de fietsoversteek en anderzijds uit het treffen van maatregelen in het gebied aan weerszijden van de Slingerparallel (N317).

Voor de uitwerking van de kruispuntmaatregelen zijn nog vier sub-varianten in beeld. Deze worden kort toegelicht. Afgesproken is dat de provincie de kruispuntvarianten verder schetsmatig uitwerkt. Naar verwachting zijn deze voor de zomer beschikbaar. Na de zomer worden de varianten beoordeeld om een voorkeursvariant te bepalen. Deze keuze is mede afhankelijk van de mogelijkheden om doorgaand verkeer op de Oude IJsselweg door middel van de gebiedsmaatregelen te weren. Pas als de voorkeursvariant bekend is kan worden bezien of het mogelijk is om al eerder dan in 2025 onderdelen van de kruispuntaanpassingen uit te voeren (bijvoorbeeld verkleinen van de bochtstralen of betere routing fietsers naar de oversteek).

NB: zie verslag van overleg met de werkgroep op 31 mei 2023 dat op **6 juni 2023** aan de werkgroep is verstuurd.